

Asia: VN/24969/2024

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi laivaväen asuinympäristöstä aluksella ja valtioneuvoston asetukseksi asuinympäristöstä ja ruokahuollosta kalastusaluksella annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (työsuojeluviranomainen) kiittää Sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausunto on muodostettu yhdessä kaikkien työsuojelun vastuualueiden kanssa ja edustaa näin kaikkia työsuojeluviranomaisia.

Työsuojeluviranomainen suhtautuu neutraalisti esitettyihin muutoksiin. Työsuojeluviranomainen pitää sinällään hyvänä, että kansallista lainsäädäntöä harmonisoidaan suhteessa kansainvälisiin sopimuksiin. Näillä muutoksilla voi kuitenkin tosiasiallisesti olla pieniä heikennyksiä laivaväen asuinympäristöön. Työsuojeluviranomainen keskittyy alla kuvaamaan ennen muuta mahdollisia valvonnan haasteita, ei niinkään vaikutuksia ota kantaa muutosten vaikutuksiin laivaväen olosuhteisiin, koska asiaan on kiinnitetty huomiota jo perustelumuiotiossa.

Huomiot esitetään pykäläjärjestyksessä.

1 §: Soveltamisalaa tulee selkeyttää joko rajaamalla soveltamisalaa aluksen koon mukaan tai määrittelemällä aluksen ja ammattiveneen käsite soveltamisalan näkökulmasta. Käsitteistön tulee olla yhtenevä työympäristöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (289/2017) kanssa.

2 §: Kohdan viimeisessä virkkeessä todetaan, että ”Makuuhyttejä ei saa sijoittaa sellaisen kannen alapuolelle, josta aiheutuu häiritsevä meluhaitta.” Työsuojeluviranomainen huomauttaa, että nykyisellään makuuhyttejä on sijoitettu sanamuodonmukaisesti sellaisen kannen alapuolelle, josta

aiheutuu häiritsevää melua, mutta niitä käytetään vain, kun melua ei synny. Sanamuotoa tullee harkita tästä lähtökohdasta.

3 §: Ei kommentoitavaa.

4 §: Työsuojeluviranomainen katsoo, että 3 § viimeisen momentin soveltamisrajaus aiheuttaa haasteita makuuhyttien varustelun käytännön valvonnalle, vaikka 4 §:n viimeinen momentti antaakin eräitä poikkeamismahdollisuuksia. Valvontahavaintona voidaan todeta, että makuuhyttien varustelu poikkeaa nyt esitetystä usein bruttovetoisuudeltaan alle 500 aluksilla.

5 §: Ei kommentoitavaa.

6 §: Työsuojeluviranomainen pitää hyvänä, että koneellinen ilmanvaihto ulotetaan koskemaan kaiken kokoisia aluksia. Edelleen valvonnan näkökulmasta on haastavaa, kun käytetään ilmaisua riittävä. Tämä on aika-ajoin noussut kiistakysymykseksi tarkastuksilla. Työsuojeluviranomainen katsoo, että puhdistusvelvoite tulisi madaltaa, ja on valvontakäytännössä katsottu koskevankin myös muita kuin välittömästi terveyttä vaarantavia tilanteita ja epäpuhtauksia.

7 §: Ei kommentoitavaa

8 §: Työsuojeluviranomainen ymmärtää perustelumuiistioon kirjatut kustannusperusteet valaistuksen vähimmäisarvojen poistosta, mutta arvioi silti, että valaistuksen riittävyyden valvominen tulee vaikeutumaan raja-arvojen poistuessa ja ehdottaa niiden sisällyttämistä esimerkiksi asetuksen liitteeseen.

9 §: Ei kommentoitavaa.

10 §: Työsuojeluviranomainen ymmärtää sinällään poikkeamasäännöksen olevan osa säännösten harmonisointipyrkimystä, mutta kummeksuu yleisellä tasolla, miksi vähimmäisarvoista sallitaan poikkeamamahdollisuus ilman erillisedellytyksiä. Kyseinen poikkeama voitaisiin näin ollen ottaa huomioon raja-arvoja määriteltäessä. Ei kuitenkaan varsinaista muutostarvetta.

11 §: Virkistystilojen osalta määritelmä on valvonnallisesti hyvin haastava ja ilmaisullisesti edellytys, joka nojaa työntekijöiden tarpeisiin, saattaa johtaa valvonnallisestikin eri lopputuloksiin eri valvontakohteissa. Niin ikään työsuojeluviranominen pitää ongelmallisena sitä, että sosiaalisten

yhteyksien määrittely riippuu laivaväen tarpeista. Tämä voinee johtaa esimerkiksi siihen, että määrittelyssä otetaan huomioon syrjiviä elementtejä esimerkiksi perhesuhteisiin liittyen.

12 §: Ei kommentoitavaa.

13 §: Voimassaolevan asetuksen mukaan käymälöitä tulee olla aluksella vähintään yksi. Jatkossa saniteettitilavaatimus koskisi erikseen miehiä ja naisia. Koska ilmaisuna saniteettitila kattaa perustelumuistion mukaan sekä käymälät että peseytymistilat, tarkoittaa tämä käymälöiden lisäämistä aluksiin, joissa on aiemmin ollut vain yksi käymälä. Tätä tullee jatkossa edellyttää, vaikka naisia ei miehistössä olisikaan, koska vastakkainen tulkinta tulisi mahdollisesti vaikeuttamaan naisten pääsyä kyseisen aluksen miehistöön.

14 §: Perustelumuistiossa todetaan, että ”saunatilojen rakentamista alukselle jälkikäteen voitaisiin pitää käytännössä mahdottomana tai kohtuuttomana, mikäli tämä esimerkiksi edellyttäisi merkittäviä aluksen rakenteiden muutostöitä.” Käytännössä saunatilojen rakentaminen alukselle jälkikäteen edellyttää aina rakenteiden muutostöitä. Asiaan puuttuminen tullee olemaan jatkossa hyvin haastavaa.

15-16 §: Ei kommentoitavaa

17 §: Kohdassa todetaan, että ”aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 500, on oltava erillinen tila laivaväen kastuneiden työvaatteiden kuivattamista varten.” Valvonnan havaintona voidaan todeta, että 16 §:n perusteluissakin todettu kuivausrummun käyttö on yleistynyt myös työvaatteiden kuivatuksessa. Tämä ei kuitenkaan olisi riittävä nyt ehdotettavan muotoilun perusteella.

18 – 20 §: Ei kommentoitavaa

Eriksson Aki
Lounais-Suomen aluehallintovirasto - Työsuojelun vastuualue